

51ο Δημοτικό Σχολείο
Αθηνών

Βυζαντινό
και Χριστιανικό
Μουσείο Αθηνών

Περί υδάτων... στο Βυζάντιο

Συμμετέχοντες

Σχολείο: 51^ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών

Τάξη / Τμήμα: Ε₂

Αριθμός μαθητών: 14

Αριθμός παλιννοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: 6

Χώρες προέλευσης των παλιννοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: Αλβανία, Βουλγαρία, Αίγυπτος, Γεωργία.

Προφίλ της τάξης: Από τους αλλοδαπούς μαθητές οι περισσότεροι δεν έχουν κατακτήσει καλά την ελληνική γλώσσα. Σε γενικές γραμμές οι μεταξύ τους σχέσεις είναι σε ικανοποιητικό επίπεδο. Από τα ελληνόπουλα, το ένα έχει πατέρα Έλληνα και μητέρα Γεωργιανή.

Όνομα εκπαιδευτικού: Ηρακλής Αλεξανδράκης

Μουσείο: Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο Αθηνών

Συλλογή ή εκθέματα που έγιναν αντικείμενα διαπραγμάτευσης: Αντικείμενα ή σκεύη του νερού.

Διαπολιτισμική δυναμική που διακρίνεται στα συγκεκριμένα αντικείμενα: Σύγκρισή τους με αντικείμενα προέλευσης ή χρήσης τους στις χώρες από τις οποίες κατάγονται οι μαθητές και μαθήτριες.

Μουσειοπαιδαγωγοί: Στάθης Γκότσης και Πάνος Βοσνίδης

Στόχοι

Γνωστικοί

Οι μαθητές:

1. Να γνωρίσουν τη σημασία του νερού στις ανθρώπινες κοινωνίες και στους διαφορετικούς πολιτισμούς και, φυσικά, στο Βυζαντινό πολιτισμό.
2. Να δουν και να κατανοήσουν αρχαιολογικά αντικείμενα που συνδέονται με τη χρήση και κατανάλωση του νερού (μεταφορά, πόση, υγιεινή, ιαματικές ιδιότητες, τελετουργικές πράξεις, στη διατροφή, στην κεραμική τέχνη, κ.λπ.) στο Βυζάντιο.

Συναισθηματικοί

Οι μαθητές:

1. Να εργαστούν ομαδοσυνεργατικά ώστε να βελτιώσουν το επίπεδο συνεννόησης και ουσιαστικής συνεργασίας.

2. Να τονωθεί η αυτοπεποίθηση και η δημιουργικότητα τους μέσα από κατασκευαστικά και εικαστικά εργαστήρια.
3. Να ευχαριστηθούν την επίσκεψή τους στο μουσείο.

Σύνδεση με το Πρόγραμμα Σπουδών

Το πρόγραμμα συνδέεται κυρίως με το μάθημα της Ιστορίας της Ε' τάξης. Επίσης συνδέεται και με άλλη πολιτιστική δράση του σχολείου, καθώς το σχολείο εμπλέκεται στο πολιτιστικό πρόγραμμα *Νερό και Θάλασσα* κατά την περίοδο 2012-2013.

Δράσεις

Παρακολούθηση της ημερίδας της Υποδράσης 9.5 του προγράμματος «Εκπαίδευση Αλλοδαπών και Παλιννοστούντων Μαθητών». Η ημερίδα είχε τίτλο «Σχολικές επισκέψεις σε μουσεία στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης» και έγινε στο ξενοδοχείο Τιτάνια στις 19-1-2013. Η ημερίδα είχε ως θέμα την ουσιαστική συνεργασία σχολείων και μουσείων και τη γνωριμία με κάποια από τα προγράμματα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Υποδράσης κατά το προηγούμενο σχολικό έτος. Στο εργαστήριο που πραγματοποιήθηκε έγινε και η γνωριμία μας με τους μουσειοπαιδαγωγούς του Βυζαντινού και Χριστιανικού μουσείου και η ανταλλαγή των αριθμών τηλεφώνων.

Στη συνέχεια έγιναν διάφορες προσωπικές επαφές, όπως η μετάβασή μου στο συγκεκριμένο Μουσείο και η ξενάγησή μου εκεί από τους εκπροσώπους του μουσείου. Ακολούθησαν οι προτάσεις τους και καταλήξαμε στο θέμα του προγράμματος «Περί υδάτων... στο Βυζάντιο» λόγω της εμπλοκής μας σε άλλο παρόμοιο πρόγραμμα με τίτλο «Νερό και Θάλασσα».

Ακολουθως έγιναν τα εξής:

1. Συζήτηση με τα παιδιά και ενημέρωσή τους για την εμπλοκή μας στο πρόγραμμα «Περί υδάτων... στο Βυζάντιο» με το Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο. Πρώτος σχεδιασμός του λευκώματος «Περί υδάτων... στο Βυζάντιο» (Φεβρουάριος).
2. Επίσκεψη των μουσειοπαιδαγωγών στην τάξη μας (20-3-2013). Συζήτηση με τα παιδιά για τα μουσεία και για το πρόγραμμα που θα πραγματοποιούνταν. Πρόταση για μια πρώτη διερεύνηση περί υδάτων στο Βυζάντιο – να

εντοπίσουν οι μαθητές όλες τις εικόνες που περιέχουν το στοιχείο του νερού στο βιβλίο της Ιστορίας τους.

3. Συλλογή πληροφοριών από το διαδίκτυο για το νερό στο Βυζάντιο και στις νεότερες εποχές, και αξιολόγησή τους.
4. Διάκριση των πληροφοριών και κατηγοριοποίησή τους (υδρευτικό σύστημα, τρόποι μεταφοράς του νερού, δημιουργία κινστερνών και κρηνών, τρόποι υγιεινής-δημόσια λουτρά, αντικείμενα-σκεύη μεταφοράς και χρήσης του νερού κατά την καθημερινότητα στις διάφορες εποχές και ιδιαίτερα την εποχή του Βυζαντίου, το επάγγελμα του γανωτή, η διαχρονική κεραμική τέχνη στην υπηρεσία του ανθρώπου και σε όλες τις εποχές, οι νερόμυλοι και η σημασία τους για τους Βυζαντινούς, ο συμβολισμός του νερού στο χριστιανισμό, θρύλοι, παραδόσεις, μαρτυρίες σχετικές με τον πολύτιμο ρόλο του νερού στην τότε εποχή, κ.ά.).
5. Συλλογή εικόνων σχετικών με το νερό αλλά και διαφόρων άλλων σχετικών με τη βυζαντινή εποχή και όχι μόνο.
6. Ελεύθερη ζωγραφική: τα παιδιά ζωγράρισαν αμφορείς και άλλα αντικείμενα μεταφοράς και χρήσης του νερού (σκεύη του νερού χθες και σήμερα).

Εικόνα 1. Οι μαθητές ζωγραφίζουν αμφορείς.

7. Τα παιδιά συμπλήρωσαν φύλλα εργασίας σχετικά με το νερό (σταυρόλεξα, ακροστιχίδες, συμπλήρωση λέξεων, κ.ά.)
8. Δεύτερος σχεδιασμός και καταγραφή των μερών του λευκώματος (Μάρτιος-Απρίλιος).
9. Επίσκεψη στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο (16-5-2013). Ξενάγηση στο χώρο του από τους εξάιρετους μουσειοπαιδαγωγούς (είναι πραγματικά

μια αχτύπητη δυάδα). Τα παιδιά ομολογουμένως έδειξαν να κατανοούν τη σημασία των αντικειμένων και τον ρόλο τους διαχρονικά για τη μεταφορά και χρήση τους από τους ανθρώπους. Επίσης, είδαν πολλές βυζαντινές εικόνες που είχαν σχέση με το νερό. Γενικώς, απόλαυσαν όλη αυτή τη διαδικασία της επίσκεψής τους στο Μουσείο. Παρ' όλες τις διαρροές, κατορθώσαμε να συγκεντρωθούμε κάποιοι γονείς και παιδιά στο χώρο του μουσείου των δύο τμημάτων της Ε' -το άλλο τμήμα είχε αναλάβει για τα φαγητά στο Βυζάντιο- και αφού έγινε ξενάγηση τελειώσαμε με βυζαντινά - και όχι μόνο- εδέσματα.

Εικόνα 2. Επίσκεψη στο μουσείο: συζήτηση μπροστά στα εκθέματα.

10. Εικαστικές κατασκευές: οι μαθητές κατασκεύασαν δύο νερόμυλους και έφτιαξαν διάφορα πηλίνα αντικείμενα σχετικά με το νερό μετά την επίσκεψή τους στο μουσείο.

Εικόνες 3-4-5-6. Οι μαθητές κατασκευάζουν έναν νερόμυλο.

11. Ολοκλήρωση του λευκώματος (Μάιος).
12. Περίληψη σε παρουσίαση PowerPoint του λευκώματος στους γονείς των παιδιών στις 12-6-2013, ημέρα της γιορτής λήξης του σχολείου μας.
13. Έκθεση σκευών του νερού και των νερόμυλων στη γιορτή λήξης.

Οι τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν στο πρόγραμμα ήταν η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, η χρήση των νέων τεχνολογιών, η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και η οικοδόμηση ισχυρών ψυχικών δεσμών. Στο τελευταίο βοήθησε και η παρουσία ψυχολόγου στο σχολείο μας.

Δράση με σαφή διαπολιτισμικό χαρακτήρα

Το στοίχημα ήταν να δημιουργήσουμε μια συμπαγή και συνεργατική ομάδα με παιδιά διαφορετικών χωρών και πολιτισμικών καταβολών. Κοινός παρονομαστής η πρόκληση ενδιαφέροντος για το καινούριο, που προέκυψε και από τις μεθόδους των μουσειοπαιδαγωγών που δεν ήταν στείρες και καθαρά δασκαλοκεντρικές. Η δημιουργία αντικειμένων για το νερό και η κατασκευή των νερόμυλων βοήθησαν κατά πολύ την ομαδοσυνεργατικότητα και τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου των παιδιών με φτωχό γλωσσικό υπόβαθρο.

Η σύγκριση των πολιτισμικών στοιχείων του Βυζαντινού πολιτισμού με τα δικά τους πολιτισμικά στοιχεία και, ενδεχομένως, η ταύτισή τους με αυτά οδηγεί τα παιδιά στο αυτονόητο συμπέρασμα ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν τις ίδιες βασικές ανάγκες.

Αξιολόγηση

- Δόθηκαν φύλλα εργασίας για συμπλήρωση στους μαθητές.
- Ζωγράρισαν αμφορείς και άλλα αντικείμενα του νερού.
- Κατασκεύασαν διάφορα αντικείμενα που είχαν σχέση με το παρελθόν, όπως είναι οι νερόμυλοι.
- Δημιούργησαν πηλίνα αντικείμενα σχετικά με το νερό.

Τα παιδιά συνεργάστηκαν αποτελεσματικά σε ομάδες και έμαθαν - γνώρισαν περισσότερα - για το τόσο σημαντικό και αναγκαίο αγαθό του νερού με τα θέματα που επεξεργαστήκαμε κατά τη διάρκεια που υλοποιούσαμε το πρόγραμμα. Η υλοποίηση του προγράμματος αυτού ευχαρίστησε όλους, δασκάλους και μαθητές. Σ' αυτό το σημείο θέλουμε να ευχαριστήσουμε όλους εκείνους οι οποίοι βοήθησαν στην υλοποίηση αυτού του προγράμματος. Από τον διευθυντή του σχολείου μέχρι και τους γονείς και συγγενείς των μαθητών.

